

Hoe vertalen Belgische coöperaties de ICA-principes in de praktijk?

Casus: BelOrta cvba

Kenmerken

- Opgericht in 2014
- Producentencoöperatie
- >360 miljoen euro omzet
- 4500 waarvan 1592 actieve tuinders
- Grootste coöperatieve veiling in Europa

“Door
leiderschap

en coöperatief
samenwerken de
toekomst van de
vooruitstrevende
tuinder veilig stellen.”

Luc Peeters,
BelOrta

BELORTA
Mechelse Veilingen & Coöbra & Veiling Borgloon

Ontstaan

In 1994 fuseerden de Mechelse Tuinbouwveiling (MTV) en de Centrale voor Glasgroenten (CVG) tot de Mechelse Veilingen. Tien jaar later ontstond BelOrta als resultaat van een fusie tussen de Mechelse Veilingen en Coöbra. En op 1 januari 2014 vervulde Veiling Borgloon de huidige organisatiestructuur.

Missie

“De tuin van Europa”: zo werden de Mechelse Veilingen vroeger genoemd. En dat is BelOrta vandaag meer dan ooit: nog breder in aanbod; nog gevarieerder in keuzes - voor elk wat wils als het om verse groenten en fruit van lokale producenten gaat.

Heerlijk verse streekproducten die met trots het keurmerk van Flandria, Eburon, Specialty Street, BelOblita (vergeten groenten) of Bio BelOrta dragen - een kwaliteitslabel dat ze danken aan de toewijding en zorg van alle producenten en medewerkers.

Met een omzet van meer dan 360 miljoen euro vormt BelOrta de grootste coöperatieve veiling van Europa. Onze doelstelling is markttoegang creëren voor onze vennoten - tuinders; onze missie: de toekomst veilig stellen voor de vooruitstrevende tuinder.

BelOrta is een zuivere producentencoöperatie, waarbij lidmaatschap en bestuursmandaat uitsluitend toekomt aan actieve telers van groenten en fruit. Het productie aanbod omvat meer dan 160 verschillende soorten groenten en 30 soorten fruit; alles geteeld door aangesloten leden tuinders.

Vrijwillig en open lidmaatschap

Bij BelOrta kunnen professionele tuinders en telers coöperant worden door onderschrijving van minimum 5 aandelen van 25 Euro. Wij zijn dan ook een producentencoöperatie. Bij aanvraag lidmaatschap is er geen referentie naar ras, sociale afkomst, aard, godsdienst of politieke overtuiging. Aan het lidmaatschap is contractuele verplichting verbonden, m.a.w. een 100% commercialisering van de hele oogst van de vennoten. In principe ben je lid "for life". Uiteraard kunnen leden uittreden en bv. naar andere veilingen gaan, maar een hertoetreding tot BelOrta gebeurt niet zo maar. Het aantal coöperanten is stelselmatig gestegen tot 4.500 tuinders en 1.492 actieve telers.

Telers die hun bedrijf beëindigen bijvoorbeeld door pensionering behouden hun aandelen in de vennootschap.

Toetredingsvoorwaarden worden persoonlijk toegelicht op eenvoudige vraag van de kandidaat toetredster. Bij dit gesprek zal de kandidaat zowel mondelingen als schriftelijke informatie ontvangen bij de rechten en plichten verbonden aan het lidmaatschap.

Wanneer de kandidaat uiteindelijk beslist tot het indienen van zijn aanvraag tot toetreding zullen de nodige documenten ingevuld en ondertekend worden. De uiteindelijke beslissing tot aanvaarding van de aanvraag tot toetreding wordt genomen door de raad van Bestuur; in alle onafhankelijkheid.

Democratische controle door de leden

In principe heeft elke coöperant één stem ongeacht het aantal aandelen in de jaarlijkse algemene vergadering. In beslissingen die de vennootschap als dusdanig aangaan en die bepaald worden in de cvba wetgeving en in de statuten (bijvoorbeeld bij fusie) stemmen de leden op basis van het aantal aandelen dat zij bezitten. Dit principe blijft ongewijzigd, ook na de fusies. De aangroei van aandelen was in het verleden onbeperkt; vanaf de fusie is hier een maximum van 20 aandelen toegelaten. Daarmee is het stemrecht niet gekoppeld aan de kapitaalsinbreng. Elk jaar vindt een Algemene Vergadering plaats. De coöperanten krijgen de kans om op voorhand een aantal documenten (jaarverslag, jaarrekening) in te kijken. Er is ruimte voor vragen van coöperanten op de Algemene Vergadering.

De Raad van Beheer is het bestuursorgaan van de veiling en 50% van het aantal bestuurders wordt om de drie jaar verkozen, voor een ambtstermijn van zes jaar. Elk lid dat voldoet aan de statutairen voorwaarden kan zich kandidaat stellen voor een mandaat.

Vroeger telden de Mechelse Veilingen 14 bestuurders. Om de gelijkwaardigheid bij de fusies te respecteren werden de bestaande raden van bestuur samengevoegd. Daarmee zetelen nu 41 telers in de raad van bestuur van BelOrta. Dat is veel, maar tegen 2018 zal dat verminderen naar 17. De drie directeurs van de originele cvba's vormen het directiecomité en staan op gelijk niveau.

In de Raad van Beheer is er een gegarandeerde vertegenwoordiging van specialismen. Statutair werd de toekomstige samenstelling van de Raad van Bestuur bepaald, zodanig dat alle specialismen en regio's vertegenwoordigd zijn. De Raad van Bestuur vergadert om de drie weken.

Directe en continue betrokkenheid van de vennoten staat centraal bij BelOrta. Naast het stemrecht op de Algemene Vergadering, worden vennoten betrokken bij het dagelijkse reilen en zeilen van de Veiling. Zo ontvangen bv. de tuinders en telers 'sms alerts' met belangrijke informatie. Productgroepen of telersgroepen bespreken regelmatig hun specialiteit en overleggen inzake productie en marktinformatie. Er wordt een open-deur beleid gehanteerd van de directe en management. Ook bestaat er een jongerenforum waar specifieke aandachtspunten of activiteiten voor de jonge telers of toekomstige telers geprogrammeerd worden. De jongeren hebben inspraak in de agenda van hun activiteiten en deze activiteiten zijn uitsluitend voor hun toegankelijk. Tevens krijgen jongeren ook structureel bevoegdheden toegewezen. De hierboven vermelde product en teeltadviesgroepen hebben steeds lid van de raad van bestuur als voorzitter (garantie van doorstroming van informatie); de ondervoorzitter van deze productgroepen of teeltgroepen is een jongere.

Economische participatie door de leden

Bij BelOrta is de kapitaalbreng door de tuinders en telers beperkt tot een minimum. Vennoten moeten minimaal 5 aandelen van 25 euro kopen, met een maximum van 20 aandelen. Leden-vennoten engageren zich tot de contractuele leverings- en veilplicht en nemen deel aan de areaalquêtes. De basisdoelstelling van de veiling is markttoegang creëren voor haar leden. De coöperanten zijn economisch betrokken door hun product (groenten en fruit) af te zetten via de veiling BelOrta. Ze zijn dus zowel eigenaar van BelOrta als gebruiker van de veiling. Het aandeel in het kapitaal van elke vennoot is echter niet gerelateerd aan de transactierelatie met de coöperatie. Vennoten stappen zoals hierboven gezegd in tegen een symbolische prijs en verplichten ze tot 100% afzet van hun producten.

Telers worden eveneens betrokken bij vergaren van marktinformatie en commerciële voorbesprekingen.

Autonomie en onafhankelijkheid

De besluitvorming van de veiling is volledig in de handen van de raad van bestuur die bestaat uit democratisch (onder en door de leden) verkozen bestuurders. Het bestuur beslist over aantrekken van externe financieringsbronnen. BelOrta financiert zich grotendeels via het eigenvermogen en door het aantrekken van project specifieke leningen.

Onderwijs, vorming en informatiestrekking

BelOrta is een coöperatie en daar zijn we trots op. Iedereen die kennis maakt met onze onderneming weet onmiddellijk dat we een coöperatie zijn en wat dit voor ons betekent, want we communiceren extern via verschillende kanalen/middelen over onze coöperatieve identiteit. Voorlopig gebruiken we de extensie .coop niet in ons webadres.

Elke nieuwe vennoot ontvangt bij toetreding informatie over de werking van onze coöperatie. De producenten betrekken en transparante informeren zijn principes die ook centraal stonden bij de goedkeuring van de fusie. De vennoten werden via verschillende informatiekanalen (fusiemagazines,

De uitwerking van deze casus is een initiatief van Coopkracht in het kader van het ICA-kompas. Dit materiaal mag gebruikt worden onder verwijzing naar Coopkracht – overlegplatform voor mens- en milieuvriendelijke coöperaties (www.coopkracht.org).

informatievergaderingen) geïnformeerd over de fusie en betrokken bij de uitwerking ervan. De twee veilingen stemden op hetzelfde moment af over de fusie, met groot succes. Want het was cruciaal dat iedereen kwam stemmen, voor of tegen, zodat de beslissing tot fusie zo ruim mogelijk gedragen was door de volledige groep vennoten.

Daarnaast proberen we regelmatig het coöperatieve gedachtegoed en zijn voordelen onder de aandacht van de burger te brengen, o.a. via bedrijfsbezoeken, informatiemagazines en opendeurdagen.

BelOrta organiseert regelmatig opleidingen voor onze vennoten, zoals EHBO opleidingen of studiedagen in samenwerking met de Kring Tuinders. Daarnaast krijgen de vennoten regelmatig cursussen managementtechnieken en hoe een balans interpreteren en de ratio's in de RvB. Dagelijkse correspondentie met de vennoten vindt zo veel mogelijk digitaal plaats, via het extranet en sms.

Uitwisseling van informatie, inclusief studiereizen, bezoeken aan beurzen, overleg met collega coöperaties uit binnen en buitenland zijn structureel onderdeel van de werking.

Samenwerking tussen coöperaties

BelOrta is een voor de Nationale Raad voor de Coöperatie erkende coöperatieve vennootschap.

BelOrta werkt op verschillende manieren samen met concullega's. Bij de Belgische veilingen vindt een sterke concentratiebeweging plaats en door de fusie werd het veilinglandschap in België de laatste drie jaar grondig hertekend. Door de drie achtereenvolgende fusies wordt volledig ingezet op samen krachten bundelen en samenwerken. Door de fusie met Veiling Borgloon werd het aanbod pallet sterk uitgebreid met een scala aan fruitsoorten. Dus niet het 'groot' zijn maar performantie en creëren van een "one stop shop" marktplatform was het criterium om samen te smelten. Het belang van de coöperant-producenten staat altijd voorop met als ultieme doelstelling producten centraal aanbieden teneinde de beste prijs te realiseren aan lage kosten.

Belgische Veilingen werken samen zowel op de dagmarkt, als op de lange-termijn markt. Door het simultaan netwerk zijn de veilingen met elkaar verbonden zodat een nationaal, open en transparant marktplatform ontstaat.

Ook voor de termijnverkopen maken de Belgische groenteveilingen gebruik van hun samenwerkingsverband LAVA. Deze inter-coöperatie verzorgt de termijn contracten relaties voor de aangesloten coöperaties.

Daarnaast zijn er meerdere specifieke samenwerkingsverbanden. Bijvoorbeeld op federaal niveau werkt BelOrta samen met de VBT (Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties) rond advocacy en niet operationele en niet commerciële dossiers. Op operationeel vlak werken ze samen met LAVA vooral om een uniform merk (Flandria) neer te zetten, en met uniforme lastenboeken en kwaliteitssystemen te werken.

Op internationaal vlak is er de samenwerking met Freshcoop (intercoöperatieve tussen Vlaamse, Bretoense en Zweedse klokveilingen), EPS (EuroPool System – coöperatie tussen Belgische, Nederlandse en Duitse veilingen inzake bevoorrading van verpakkingsmateriaal) en Cogeca (Europese koepel van coöperaties).

In Vlaanderen maken we ons evenzeer sterk om coöperatief ondernemen onder de aandacht van de burger te brengen, maar we zijn niet lid van een coöperatief netwerk, zoals van Coopkracht.

Aandacht voor de gemeenschap

De drie originele veilingen onder BelOrta hebben een lange traditie in het telen en vermarkten van hoogkwalitatieve groenten en fruit.

Hun producten dragen dan ook het in 1995 ingevoerde Flandria-keurmerk, dat staat voor groenten van excellente kwaliteit die milieuvriendelijk geteeld wordt door familiebedrijven. Voor het fruit wordt dezelfde doelstelling geformuleerd onder het label Eburon.

Op niveau van de productiebedrijven werkt BelOrta aan het duurzaamheidslastenboek "Responsibly Fresh". Door het toevoegen van 65 duurzaamheidscontrolepunten aan de bestaande lastenboeken inzake kwaliteit en voedselveiligheid ontstaat een unieke combinatie waarbij alle aspecten van gezonde – duurzame- kwalitatieve productie van groenten en fruit worden gebundeld.

Milieubewust handelen - zoals hernieuwbare, energiebesparende maatregelen, minder verpakking, mobiliteitsbeleid - wordt benadrukt als onderdeel van het kwaliteitsbeleid van BelOrta. Hun duurzaamheidsbeleid vindt dan ook zijn neerslag in een jaarlijkse duurzaamheidsverslaggeving.

BelOrta werkt samen met alle relevante beleidsorganen. Lokaal vaardigt BelOrta afgevaardigden af in adviesraden en overlegstructuren . Tevens is er een ruime beschikbaarheid om kennis en kunde ter beschikking te stellen voor provinciaal , regionaal, federaal en internationaal overleg.

Daarnaast heeft BelOrta regelmatig contact met de buurtbewoners en promoten ze het fair-trade idee waarbij de producten van de aangesloten telers perfect passen in het " local for local" principe van Fair Trade.

Site Sint Katelijne Waver is het unieke Belgisch collectiepunt voor de bevoorrading van de Belgische voedselbanken en andere vierde wereldorganisaties met verse groenten.

Meer dan 65 erkende organisaties kunnen zich op maandag – woensdag en vrijdag komen bevoorraden met vers product.

BelOrta staat ook open voor "capacity building" of informatie aan collega organisaties of ngo's actief in minder ontwikkelde regio's . Aandacht gaat hierbij naar het versterken van de lokale coöperatie en het verstrekken van informatie omtrent mogelijkheden voor uitbouw van producentenorganisaties in deze regio's.

Voor meer informatie, neem contact op met:

Coopkracht

Ines Rothmann

Coördinator

E: ines.rothmann@coopkracht.org

T: 03.294.1670

BelOrta cvba

Contactpersoon: Luc Peeters

Relatiebeheerder

E: luc.peeters@belorta.be

T: 015.55.11.11

BE 848.973.395